

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŐTIRMALAR DERĐİŐİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research
Cilt: 13 Sayı: 73 Ekim 2020 & Volume: 13 Issue: 73 October 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ORTAOKUL 5. SINIF İNGİLİZCE DERS PROGRAMININ REVİZE EDİLMİŞ BLOOM TAKSONOMİŐİNE GÖRE İNCELENMESİ ANALYSIS OF THE SECONDARY SCHOOL 5TH GRADE ENGLISH CURRICULUM ACCORDING TO THE BLOOM'S REVISED TAXONOMY

Gölnur Candan HAMURCU*
Fatma EKİNCİ**

Öz

Bu çalışmanın amacı 2019-2020 eğitim öğretim yılı ortaokul 5. Sınıf İngilizce dersi programı kazanımlarının Revize edilmiş Bloom Taksonomisine göre uygunluğunun değerlendirilmesidir. 5. Sınıf İngilizce ders programının değerlendirmenin amacı kazanımların hangi kategoride olduğuna karar vererek programın öğrencilerin bilgi düzeylerine ne derece hitap ettiğini görmek ve programda yer alan kazanımlarının bilişsel düzeylerini belirlemektir. Veriler analiz edilirken doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler tablo ve grafiklere dönüőtürölmüőtür. Veriler iki araştırıcı tarafından yorumlanarak değerlendirilmiştir. Revize edilmiş Bloom Taksonomisine göre İngilizce ders kazanımlarının bilişsel süreç boyutları açısından hatırlama, anlama ve uygulama basamaklarında yoğunlaştığı görölmüő buna ek olarak analiz, değerlendirme ve yaratma basamaklarında herhangi bir kazanıma yer verilmediğı belirlenmiştir. Araştırma sonucunda kazanımların öğrencilerin seviyelerine uygun olduğı fakat kazanımların çeşitlendirilerek her basamak göz önüne alındığında uygun seviyede ve üst bilişsel becerileri de kapsayan kazanımlara ağırlık verilmesi gerektiğı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngilizce Öğretim Programı, Revize Edilmiş Bloom Taksonomisi, Kazanımlar.

Abstract

The aim of this study is to evaluate the convenience of the functions of 2020-2021 Educational Year Fifth Grade English Curriculum according to the Bloom's Revised Taxonomy. The evaluation of the Fifth Grade English Curriculum aims to see to what extent the curriculum appeals to the knowledge level of the pupils by determining in which category the functions belong to and to determine the cognitive level of the functions in the curriculum. The data obtained have been converted to charts and graphics. The data have been interpreted and evaluated by two researchers. It has been observed that English lesson functions are concentrated on remembering, understanding and application in terms of cognitive process dimensions according to the Bloom's Revised Taxonom. In addition, it has been detected that no functions are included in analysis, evaluation and creation steps. As a result of this study, it has been concluded that functions are suitable to the pupils' level but it is necessary to diversify the functions by considering each step and focus on functions which are on a suitable level and include upper cognitive skills.

Keywords: English Language Teaching Curriculum, Bloom's Revised Taxonomy, Functions.

*Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Faköltesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ORCID: 0000-0001-6828-4538, gcandan@erciyes.edu.tr
** Erciyes Üniversitesi, Eğitim Faköltesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, ORCID: 0000-0002-4487-3263, neffess@windowslive.com

Giriş

Son zamanlarda teknoloji ve ekonomi alanında yaşanan gelişmeler hızla artmış, uluslararası alanlardaki iletişim ve etkileşim yaygınlaşmış, ulaşım araçları muazzam bir hızla değişmiş ve bütün bu yaşanan olaylar toplumların birbiriyle yakınlaşmasına ve etkileşimlerinin daha kuvvetli olmasına sebep olmuştur. Bunlara bağlı olarak bilim ve teknoloji alanında baş döndürücü gelişmeler yaşanmış, toplumlar ortaya çıkan yeni bilgileri edinebilmek amacıyla çağdaş bilim ve iletişim teknolojileri üretmeye çabalamış ve toplumlar arası bilgi aktarımı, üzerinde önemle ve hassasiyetle durulması gereken bir mesele haline gelmiştir (Bağçeci, 2004).

Küresel dünyada bilgi aktarımını sağlayan en temel unsur dildir. İnsanlar yalnızca dil vasıtasıyla bilgiye ulaşabilir ve birbirleriyle etkileşim sağlayabilir. İletişim süreci dil sayesinde görevini yerine getirebilir (Gömleksiz ve Elaldı, 2011). Fanselow'un (1992, 3) belirttiği gibi bir kişinin kendini anlatabilmesi, diğer kişilerle iletişim kurabilmesi, anlaşabilmesi ve hatta öğretim fonksiyonunun gerçekleşebilmesi dahi dil ile olmaktadır (Akt. Gömleksiz ve Elaldı, 2011, 444).

İnsanoğlunun yaşamını idame ettirebilme, benliğini koruma, mutlu olma ve arkadaşlık edinmek için göstermiş olduğu çabalar ilk olarak kişiler, sonra topluluklar ve daha sonra toplumlar arası etkileşim ve iletişim gerekliliği kılınmaktadır (Bağçeci, 2004). Ülkeler arası etkileşimlerin artması sonucunda ülkelerin sadece kendi ana dilleri ile iletişim kurabilmeleri imkansızlaşmıştır. Dünya her gün farklı boyutlarda gelişmeler göstermektedir. Bu yüzden günden güne globalleşen dünyadaki gelişim ve değişim hareketlerine ayak uydurabilmek ve onları yakından takip edebilmek için yabancı dil eğitiminin önemi ve gerekliliği yadsınamaz bir konu haline gelmiştir. Hem akademik hem de kişisel bütünlüğümüze sağlayacağı gelişmeler ve katkılar açısından da yabancı bir dil bilmek birçok kişi tarafından mecburiyet olarak algılanmaktadır (Demirtaş ve Erdem, 2015). Hatta çoğu aydın birey tarafından yabancı dil bilmemek ya da öğrenmek için çaba göstermemek çağın gerisinde kalmakla eş anlamlıdır (Çelebi, 2006).

Yabancı dil, bireyin dünyaya gözleri açtığı andan itibaren bulunduğu ortamda var olan ve ekstra bir çaba göstermeden, kendiliğinden edindiği ana dilinden farklı olarak bilinçli ve istemli uğraşları sonucunda kişinin öğrendiği dildir. Yabancı dilin Türk Dil Kurumu Sözlük tanımı "ana dilin dışında olan dillerden her biri, ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili" şeklindedir (TDK, 2005). Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine göre ise yabancı dil "resmi ve özel, ilköğretim, ortaöğretim, uzaktan eğitim ve yaygın eğitim okul veya kurumlarında Türkçe dışında eğitim ve öğretim yapılan dil" şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2006).

Yabancı dil bilmek farklı toplumlarla iletişim sağlayabilmek, bu toplumların çeşitli alanlarda elde ettikleri kazanım ve üstünlükleri bireyin kendi kişisel ortamında kullanabilme fırsatını yakalayabilmesini sağlamaktadır (Seyratlı Özkan, Karataş ve Gülşen, 2016). Ülkemiz de çağı takip edebilmek, bilimsel gelişmelere ayak uydurabilmek, teknolojiden yararlanabilmek için yabancı dil eğitimi ve öğretimi konusunda gereken hassasiyeti göstermektedir. Eğitim sistemimiz incelendiğinde değişik dönemlerde ve farklı programlarla yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilmeye çalışıldığı görülecektir. Eğitim sistemimizde 2012 yılında 4+4+4 şeklinde düzenleme yapılmıştır. Yabancı dil eğitim ve öğretiminde de dünya genelindeki çağdaş teknik ve yöntemler ile yeni yaklaşımlar doğrultusunda 2013 yılında İngilizce öğretim sisteminde değişiklikler yapılmış ve İngilizce ilkökul 2. sınıftan itibaren öğretilmeye başlamıştır (Demirtaş ve Erdem, 2015). Bütün bu yapılan değişiklik ve güncellemelere rağmen yabancı dil öğrenmek ve öğretmek bütün öğretim kademelerinde hala bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Dil öğretimiyle ilgili problemler dünden bugüne varlığını sürdürmekte ve devam etmektedir (Coşkun Demirpolat, 2015).

5. sınıf İngilizce programının incelemesi yapıldığında bir önceki yıllara oranla İngilizce öğrenme yaşının daha erkene çekildiği fark edilmektedir. 2006 yılı İngilizce öğretim programında ilk defa çocuklar 4. sınıfta yabancı dille karşılaşırken, 2013 yılında bu karşılaşma 2. sınıfa indirilerek yabancı dil edinme yaşı düşürülmüştür.

5. Sınıf İngilizce dersi programının ana hedefi olarak, öğrencilerin hedef dile olan ilgi ve tutumlarını arttırmak, onların dili kullanarak iletişim sağlamalarını gerçekleştirmek ve İngilizceye karşı olan öğrenme isteklerini arttırarak o dili gerçek yaşamda kullanmalarına fırsat tanımaktır. Öğrencilerin ders içi etkinliklerinde oyunlar oynayarak, gerçek yaşamda ihtiyaç duyacağı konuşma kalıplarını kullanarak, rol yapma becerisine hitap eden teknik ve yöntemler vasıtasıyla hedef dili, severek öğrenmesi amaçlanmıştır

(MEB, 2018). İngilizce öğretim programında yapılan son değişiklikle öğrencilerin dili gerçek yaşam ortamlarında kullanmalarına imkan sağlayabilecek fırsatlar yaratmak ön planda tutulmuştur ve Avrupa ülkelerinin dil öğretiminde benimsediği ortak kriterlerden faydalanılarak program hazırlanmıştır.

Özdemir, Altıok ve Baki'nin (2015) ifade ettiği gibi, "eğitimin hemen hemen her düzeyinde ve alanında bireylere kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum, değer, alışkanlık vs. öğrenme ve yeterlikler eğitim ve öğretim programı aracılığıyla gerçekleştirilirler". Bir eğitim ve öğretim programı dört temel öge üzerine oluşturulur; hedef, içerik, eğitim durumları ve ölçme değerlendirmedir. Bir eğitim öğretim programının sağlam temellere dayalı olması ve programdan verimli sonuçlar elde edilebilmesi bu dört ögenin sistematik ve bilimsel olarak uygun şekilde kullanılmasına bağlıdır.

Eğitimde hedefler öğretime şekil vermesi, öğrenme ve öğretme ortamlarının nasıl işleyeceğini ortaya koyması ve sonuçta ortaya çıkacak ürünlere rehberlik etmesi açısından büyük öneme sahiptir. Dört öğeden ilki olan hedef Demirel'e (2019) göre, "yetiştirilecek insanda bulunması uygun görülen, eğitim yoluyla kazandırılabilir istenilen özelliklerdir". Ertürk'e (2017) göre hedef "bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan bir özelliktir" şeklinde ifade edilmektedir.

Hedeflerin açık ve net olarak ifade edilip belirginleşmesinin yanında aşamalı olarak sınıflandırılmasının da öğrenme öğretme faaliyetlerinin verimli ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesinde büyük payı vardır. Eğitim ve öğretim vasıtasıyla bireye aktarılması gereken nitelikler sayılamayacak kadar fazladır. Bu yüzden de eğitim camiasından uzmanlar bazı sınıflamalarla bu özelliklerin ortak yönlerini oluşturduklarını (Doğanay ve Sarı, 2017). Hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılmasında uluslararası düzeyde ortak olarak benimsenmiş görüş Bloom Taksonomisi olarak adlandırılan sınıflamalardır (Demirel, 2019).

Bloom Taksonomisi

Bloom taksonomisi Bilgi, Kavrama/Anlama, Uygulama, Analiz, Sentez ve Değerlendirme olmak üzere altı genel kategoriden oluşmaktadır. Öğrenci bilgi basamağından başlayarak değerlendirme basamağına doğru kolaydan zora hiyerarşik yapıda ilerleyen bir öğrenme gerçekleştirir (Tuğrul, 2002). Bloom taksonomisinin ana düşüncesi, öğrenenlerin neyi bilmeleri gerektiğinin eğitsel amaçlarla ifade edilebilecek şekilde basitten karmaşığa, kolaydan zora düzenlenebilir olmasıdır (Tutkun ve Okay, 2012). Taksonominin en belirgin özelliği aşamalardan bir üst seviyeye geçebilmenin ön koşulunun bir önceki seviye veya seviyeleri tam olarak kavrayabilme gerekliliğidir. Bloom Taksonomisi eğitsel hedeflerde bilişsel süreçlerin seviyelerinin derinliğini incelemek için bir çerçeve görevi görmektedir. Taksonomi hangi değerlendirme araçlarının daha ileri seviyedeki düşünme becerisini aktifleştireceğini karar vermeye odaklanır (Mohammadi, Kiany, Samar ve Akbari, 2015).

İlerleyen süreçle birlikte 21. yüzyılın gerektirdiği yenilikler çerçevesinde öğrenci ve öğretmenlerinin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak gelişen yeni öğretim metodları ve yaklaşımları ortaya çıkmış, bütün bu yenilikleri yakından takip edebilmek adına taksonominin revize edilme fikri benimsenmiştir (Forehand, 2010). Bloom Taksonomisi genel çerçevede çoğu eğitimci tarafından kabul görse de öğrencilerin bireysel özelliklerine odaklanma, onların aktifliğini sağlama ve öğrenmelerin bütünü yorumlamada yetersiz kalmıştır (Tuğrul, 2002). Tüm bu gereksinimler göz önünde bulundurularak taksonomi Bloom'un öğrencisi olan Krathwohl ve arkadaşları tarafından 2001 yılında revize edilmiş ve yeni bir formata dönüştürülmüştür.

Bloom'un Revize Edilen Taksonomisi

Bloom taksonomisine göre eğitim ve öğretim aracılığıyla bireye verilmesi amaçlanan özellikler bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak üç ana gruptan oluşmaktadır. Bilişsel alan bilgi ile ilgilidir. İnsanların bilgiyi tanıması, anlaması, kullanmasını içerir (Doğanay ve Sarı, 2017). Yeni düzenlemedeki en belirgin farklılık bilişsel alanın tek boyutlu olan yapısının iki boyutlu şekle getirilmiş olmasıdır (Krathwohl, 2002).

Taksonomide bilgi basamağı isim ve fiil hallerini beraber kullanıyordu. Öğrencilerden eylemi faaliyete geçirebilmesi için öncelikle bilgiyi hafızasında bulup hatırlaması gerekiyordu. Revize edilmiş taksonomi de ise bu durum değişerek bilgi ve bilişsel süreç boyutu olarak iki farklı kategoride ele alındı. Bilgi boyutu; olgulara dayanan bilgi, işlemsel bilgi, kavramsal bilgi ve biliş ötesi bilgi olarak sıralandı (Arı, 2011). Bilişsel süreç boyunda bilginin nasıl işlenerek faaliyete geçirildiği üzerinde durulmaktadır. Orijinal sınıflamada olduğu gibi revize edilmiş taksonomide de bilişsel süreç boyutları, kolaydan zora şeklinde altı ana bölümden meydana gelmektedir (Eroğlu ve Sarar Kuzu, 2014). Revize edilmiş taksonominin altı temel kategorisi şu şekilde sıralanmaktadır; hatırla, anla, uygula, analiz et, değerlendir ve yarat.

Revize edilmiş taksonominin orijinalinden farklı olan başka bir tarafı ise bilgi, kavrama ve sentez basamaklarının hatırla, anla ve yarat şeklinde yeniden adlandırılması olmuştur. Ayrıca orijinal taksonomiye göre sentez ve değerlendirme basamaklarının yeri değiştirilmiştir. Sıralamada öncelikle değerlendir ve en üst basamakta yarat yarat şeklinde güncelleme yapılmıştır. Revize edilmiş taksonomide ön koşulluk ilkesi kaldırılarak orijinal taksonomiye olan bu yöndeki eleştirilerin önu kesilmiştir (Arı, 2011).

Literatürde konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmalarda genel olarak Türkçe (Karagöl, 2020; Büyükalan Filiz ve Yıldırım, 2019; Aslan ve Atik, 2018; Avşar ve Mete, 2018; Eroğlu ve Sarar Kuzu, 2014), matematik (Aktan, 2019; Altıparmak ve Palabıyık, 2019; Çil, Kuzu ve Şimşek, 2019; Çelik, Kul ve Çalık Uzun, 2018; Biber ve Tuna, 2017), fen bilimleri (Zorluoğlu, Olgun ve Kızılaslan, 2020; Yolcu, 2019; Özcan ve Kaptan, 2019; Akçay, Akçay ve Kahramanoğlu, 2017; Zorluoğlu, Şahintürk ve Bağrıyanık, 2017; Cangüven, Öz, Binzet ve Avcı, 2017; Gündüz, 2009), sosyal bilgiler (Büyükalan Filiz ve Baysal, 2019; Özdemir, Altıok ve Baki, 2015), kimya (Ayyıldız, Aydın ve Nakiboğlu, 2019; Zorluoğlu, Kızılaslan ve Sözbilir, 2016), biyoloji (Aslan Efe ve Efe, 2018; Aydoğan, Aslan Efe ve Efe, 2018), din kültürü ve ahlak bilgisi (Durmuş, 2017), coğrafya (Sözcü ve Aydınözü, 2019; İlhan ve Gülersoy, 2018), görsel sanatlar dersi (Karip, 2019) ve beden eğitimi (Uğraş ve Aral, 2018) gibi derslerin öğretim programlarının Bloom Taksonomisine göre analiz edilmesine ağırlık verilmiştir. Ayrıca literatürde matematik (Karaman ve Bindak, 2017; Başol, Balgalmuş, Karlı ve Öz, 2016; Yakalı, 2016; Keleş ve Karadeniz, 2015), fen bilimleri ve fen ve teknoloji (Güleryüz ve Erdoğan, 2018; Güven ve Aydın, 2017a; Güven ve Aydın, 2017b; Gökulu, 2015), sosyal bilgiler (Uymaz ve Çalışkan, 2019; Şanlı ve Pınar, 2017; Yılmaz ve Gazel, 2017), coğrafya (Arseven, Şimşek ve Güden, 2016), fizik (Ayvacı, Yamak ve Duru, 2018), kimya (Toksoy, 2018), biyoloji (Kala, A. ve Çakır, 2016), Türkçe (Çintaş Yıldız, 2015), tarih (Danışmaz, 2019; Topçu, 2017) dersi sınav sorularının ve Türkçe dersi öğrenci çalışma kitabı ve ders kitabındaki etkinliklerinin (Sallabaş ve Yılmaz, 2020; Karakaş Yıldırım, 2020; Eroğlu, 2019; Ulutaş ve Kara, 2019; Durukan ve Demir, 2017; Tüm, 2016) Bloom Taksonomisine göre analiz edildiği çalışmalara rastlanmıştır.

İngilizce öğretim programına yönelik yapılan çalışmaların İngilizce sınav sorularının Bloom Taksonomisine göre değerlendirilmesiyle (Demirci ve Gökdeniz, 2020; Gökler, Aypay ve Arı, 2012) sınırlı kaldığı görülmüştür. İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi konusunda yeterli sayıda araştırma bulunmaması bu çalışmanın yapılmasını gerekli kılan nokta olmuştur. Bu çalışmanın önemi İngilizce dersi öğretim programlarına yönelik değerlendirmenin literatürde eksik kaldığının düşünülmesi olmalıdır.

Bu çalışmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2019 yılı için yayınlamış olduğu İngilizce dersi öğretim programındaki 5. Sınıf müfredatında yer alan kazanımların Bloom'un revize edilmiş taksonomisine göre incelemesini yapmak ve kazanımların taksonomiye göre nasıl bir yönelimle hazırlandığını analiz etmektir.

Revize edilmiş taksonomi bilgi ve bilişsel süreç boyutu olarak ikiye ayrılmıştır. Bu çalışmada bilişsel süreç boyutu diğer bir ifadeyle öğrenmek için kullanılan süreçler göz önünde bulundurularak kazanımların sınıflandırılmasının belirlenmesi üzerinde durulacaktır. Belirtilen hedefler göz önünde bulundurularak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 5. Sınıf İngilizce dersi kazanımlarının bilişsel düzeyler açısından genel dağılımı ne yöndedir?
- 5. Sınıf İngilizce dersi dinleme kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?
- 5. Sınıf İngilizce dersi konuşma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?
- 5. Sınıf İngilizce dersi okuma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?
- 5. Sınıf İngilizce dersi yazma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak yapılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Şimşek, 2009).

Araştırmanın Veri Kaynağı

Bu çalışmada temel kaynak olarak Milli Eğitim Bakanlığının 2019 yılı için yayınlamış olduğu 5. Sınıf İngilizce dersi programı benimsenmiştir. Temel kaynağın yanında, yerli ve yabancı literatür

taramasından elde edilen veriler, milli ve milletlerarası teşkilatların yayınlamış olduğu raporlar, İngilizce öğretimi, eğitim ve öğretim programları, 5. Sınıf İngilizce dersi programı ve revize edilmiş Bloom taksonomisi ile ilgili elde edilebilen bütün kitap, makale, tez, bildiri ve web siteleri bu araştırmanın kaynağı ve dokümanı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, çalışmanın modeli olarak araştırmanın amacı ile uyumlu şekilde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz modeli ve bu doğrultuda doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi elektronik ve basılı materyallerin yeniden gözden geçirilip değerlendirilerek sistematik bir şekilde elde edilen verilerin analiz edilme sürecidir (Bowen, 2009). 2019 5. sınıf İngilizce dersi programında yer alan kazanımların revize edilmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel alan basamaklarından hangisinde yer aldığı ve bunlar arasındakiler ilişki ile ilgili elde edilen bulgulara doküman analizi kullanılarak herhangi bir nicelleştirme yapılmadan ulaşılmış ve sonuçlar analiz edilip yorumlanmıştır. Elde edilen veriler çalışmada yer alan alt problemler doğrultusunda yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır.

5. sınıf İngilizce dersi öğretim programı kazanımları dört aşamada analiz edilmiştir. Birinci aşamada, çalışmanın konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış, sonrasında 5. Sınıf İngilizce öğretim programının kazanımlarının hangi beceri alanını gösterdiği saptanmış ve Bloom taksonomisine göre hangi bilişsel düzeyde yer aldıkları gösterecek tablolar yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında hangi kazanımın hangi bilişsel düzeyde yer alacağını göstererek bize rehberlik edecek kavramsal çerçeve tanımlanmıştır. Literatür taraması sonucunda alanyazında tanımlanan bilişsel düzeyin her basamağını bize netleştiren fiiller belirlenmiş ve rehber olarak bu fiiller kullanılmıştır.

Hatırlama: Bilgiyi tanıma veya hafızada geri çağırma. Bazı fiiller şunlardır: seçmek, tanımak, listelemek, eşleştirmek, hatırlamak, göstermek, söylemek gibi.

Anlama: Yazılı veya grafikte verilen anlamlarından başka anlam oluşturma, örneklendirme, sınıflandırma, sözlü çeviri yapma gibi. Bazı fiiller şunlardır: sınıflandırmak, karşılaştırmak, açıklamak, gözünde canlandırmak, anlam çıkarmak, yorumlamak, özetlemek, çevirmek gibi.

Uygulama: Elde edinilen teknik, töntem, kural ve bilgileri farklı yollarla uygulayarak yeni durum için olan problemi çözme. Bazı fiiller şunlardır: uygulamak, seçmek, geliştirmek, belirlemek, röportaj yapmak, düzenlemek, çözmek gibi.

Analiz: Nedenleri belirleyerek bilgileri parçalara ayırmak ve incelemek. Genellemeleri desteklemek için kanıtlar bulmak ve çıkarımlar yapmak. Bazı fiiller şunlardır: çözümlenmek, sınıflandırmak, kategorize etmek, karşılaştırmak, ayırmak, basitleştirme gibi.

Değerlendirme: Bir dizi kritere dayanan çalışmaların niteliği, fikirlerin geçerliliği veya bilgiler hakkında yargıda bulunarak fikirleri savunmak ve sunmak. Bazı fiiller şunlardır: değerlendirmek, aynı fikirde olmak, eleştirmek, karar vermek, savunmak, tahminde bulunmak, açıklamak, haklı çıkarmak, kanıtlamak, desteklemek, önermek gibi.

Yaratma: Alternatif çözüm önerileri sunarak veya parçaları birleştirerek farklı bir şekilde bilgileri bir araya getirip yeni bir örnek oluşturma. Bazı fiiller şunlardır: birleştirmek, derlemek, oluşturmak, tasarlamak, iyileştirmek, icat etmek gibi.

Çalışmanın üçüncü aşamasında yukarıda belirtilmiş olan fiillerin 5. Sınıf İngilizce dersi müfredatındaki fiillerle karşılaştırılması ve hangi bilişsel alanda yer aldığının belirlenmesi yapılmıştır. Son aşamada ise belirlenen kazanımların bulunduğu bilişsel düzeylerin frekans ve yüzde dağılımları alınarak çözümlenmesi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

5. sınıf İngilizce dersi 2019- 2020 eğitim öğretim programında toplam 52 kazanıma yer verilmiştir. Bu kazanımlardan 14 tanesi listening, 27 tanesi speaking ve 11 tanesi ise reading kazanımından oluşmaktadır. Yazma kazanımı programda yer almamışken, ders dışı etkinlikler olarak öğrencilerin dile yönelik ilgi ve motivasyonlarını arttıracak etkinliklere ağırlık verilmiştir. Bu çalışmada 5. Sınıf İngilizce dersi programındaki 52 kazanım Revize Edilmiş Bloom Taksonomisi bilişsel düzeylerine göre teker teker ele alınmış ve her bir kazanımın bu taksonomide uygun olduğu alan bulunmuştur.

• **5. Sınıf İngilizce dersi kazanımlarının bilişsel düzeyler açısından genel dağılımı ne yöndedir?**

5. sınıf İngilizce dersi öğretim programı incelendiğinde kazanımların hatırlama, anlama ve uygulama basamaklarında oldukları ve diğer basamaklara ait kazanımlara programda yer verilmediği analiz edilmiştir. İngilizce dersi kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımları aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: 5. Sınıf İngilizce Dersi Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

	Dinleme		Konuşma		Okuma		Toplam Frekans	Toplam Yüzde
	f	%	f	%	f	%		
Hatırlama	2	% 14.28	2	% 7.40	2	% 18.18	6	%11.53
Anlama	12	% 85.72	4	% 14.81	9	%81.82	25	%48.07
Uygulama	-	-	21	% 77.77	-	-	21	%40.38
Analiz	-	-	-	-	-	-	-	-
Değerlendirme	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaratma	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafik 1: 5. Sınıf İngilizce Dersi Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

Tablo 1 ve Grafik 1 incelendiğinde, 5 sınıf İngilizce dersi kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre en çok anlama (f=25, %48) basamağında olduğu, anlama basamağını uygulama (f=21, %40) ve hatırlama (f=6, %12) basamaklarının takip ettiği görülmektedir. Anlama basamağında yer alan kazanımların 12’si dinleme, 9’u okuma ve 4’ü konuşma beceri alanındadır. Uygulama basamağında yer alan kazanımların hepsi konuşma beceri alanındadır. Hatırlama basamağında yer alan kazanımların 2’si dinleme, 2’si okuma ve 2’si konuşma beceri alanındadır. Bu durum göstermektedir ki 5. Sınıf İngilizce dersi programı temel ders ve kelime bilgisine odaklanarak eleştirel düşünme, iletişim kurabilme, problem çözebilme gibi becerileri aktifleştirecek kazanımları göz ardı etmektedir. Öğrencilerin yaratıcılıklarını ve iletişim becerilerini geliştiren, çözümlene yapabilmelerini sağlayan ve yorum yeteneğine odaklanan üst bilişsel düzeyleri gösteren analiz, değerlendirme ve yaratma basamaklarında herhangi bir kazanıma yer verilmemiştir.

• **5. Sınıf İngilizce dersi dinleme kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?**

5. sınıf İngilizce dersi öğretim programının 52 kazanımının 14’ünü (% 26.92) dinleme kazanımı oluşturmaktadır. Programda yer alan fiiller identify (belirlemek), understand (anlamak), recognize (tanımak) ve follow (takip etmek) şeklinde belirtilmiştir. 5. Sınıf İngilizce dersi dinleme kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 2: 5. Sınıf İngilizce Dersi Dinleme Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

		Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz	Değerlendirme	Yaratma
1	E5.1.L1. Students will be able to understand simple personal information.		✗				
2	E5.2.L1. Students will be able to understand simple directions to get from one place to another.		✗				
3	E5.2.L2. Students will be able to recognize the use of rising intonation to ask for clarification.	✗					
4	E5.3.L1. Students will be able to understand simple, oral texts about hobbies, likes/dislikes and abilities.		✗				
5	E5.4.L1. Students will be able to understand specific information in short, oral texts about daily routines. routines.		✗				
6	E5.4.L2. Students will be able to understand the time		✗				
7	E5.5.L1. Students will be able to identify common illnesses and understand some of the suggestions made.	✗					
8	E5.5.L2. Students will be able to understand simple suggestions concerning illnesses		✗				
9	E5.6.L1. Students will be able to follow slow and carefully articulated speech describing movie characters and types.		✗				
10	E5.7.L1. Students will be able to understand simple requests for permission and their responses.		✗				
11	E5.8.L1. Students will be able to understand simple oral texts about sports activities		✗				
12	E5.8.L2. Students will be able to understand suggestions made for a limited number of activities.		✗				
13	E5.9.L1. Students will be able to understand descriptions of what people/animals are doing at the moment.		✗				
14	E5.10.L1. Students will be able to understand simple texts about festivals around the world		✗				

Grafik 2: 5. Sınıf İngilizce Dersi Dinleme Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

Tablo 2’de verilen kazanımlar göz önünde bulundurulduğunda farklı eylem kullanımının az olması sebebiyle kazanımlar birbirine benzer bilişsel düzeyler içinde yer almaktadır. Hatırlama basamağında yer alan fiiller; recognize (tanımak) ve identify (belirlemek) şeklindeken anlama basamağında yer alan fiiller understand (anlamak) ve follow (takip etmek) şeklinde tabloda yerini almıştır. Grafik 2 incelendiğinde dinleme kazanımlarının %14’ü hatırlama boyutunda, %86’sı da anlama boyutunda yer almaktadır. Diğer basamaklara yönelik herhangi bir kazanıma rastlanmamıştır.

• 5. Sınıf İngilizce dersi konuşma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?

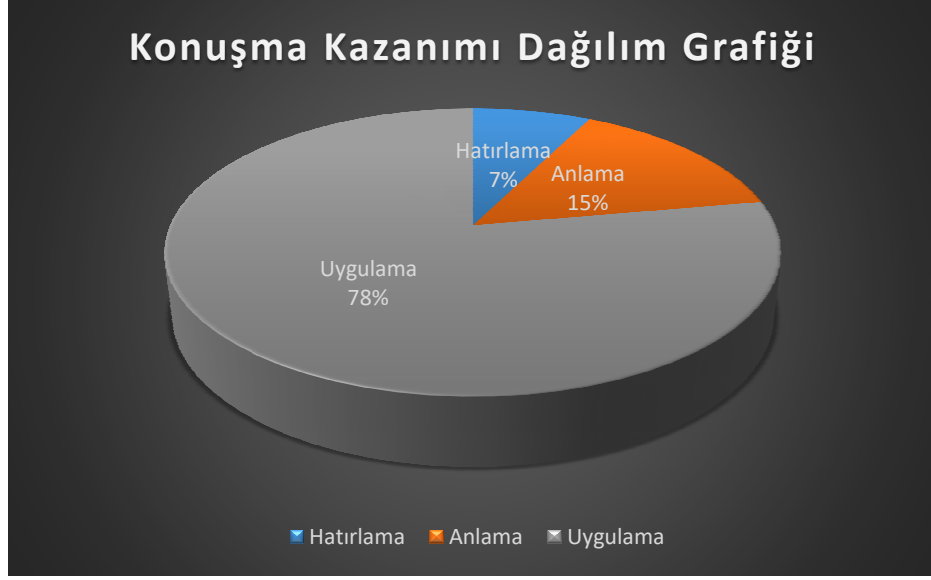
Toplamda 27 adet olan konuşma kazanımları toplam kazanımın %51.92' sini oluşturmaktadır. 5. Sınıf İngilizce dersi konuşma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: 5. Sınıf İngilizce Dersi Konuşma Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

		Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz	Değerlendirme	Yaratma
1	E5.1.S1. Students will be able to introduce themselves and meet other people			✗			
2	E5.1.S2. Students will be able to exchange simple personal information			✗			
3	E5.2.S1. Students will be able to talk about the locations of things and people in simple conversations.			✗			
4	E5.2.S2. Students will be able to give directions in a simple way.			✗			
5	E5.3.S1. Students will be able to talk about hobbies, likes/dislikes and abilities in a simple way.			✗			
6	E5.3.S2. Students will be able to give information about likes/dislikes, abilities and hobbies of others in a simple way.			✗			
7	E5.4.S1. Students will be able to talk about daily routines			✗			
8	E5.4.S2. Students will be able to use simple utterances to talk about daily routines of friends and family members.			✗			
9	E5.4.S3. Students will be able to tell the time and numbers from 1 to 100.	✗					
10	E5.5.S1. Students will be able to name the common illnesses in a simple way.	✗					
11	E5.5.S2. Students will be able to express basic needs and feelings about illnesses.		✗				
12	E5.6.S1. Students will be able to talk about people's likes and dislikes concerning movies and movie characters.			✗			
13	E5.6.S2. Students will be able to use simple utterances to state personal opinions about movies and movie characters			✗			
14	E5.6.S3. Students will be able to state the time of an event.			✗			
15	E5.7.S1. Students will be able to ask for permission and give response in a simple way.			✗			
16	E5.7.S2. Students will be able to use basic greeting and leave-taking expressions.			✗			
17	E5.7.S3. Students will be able to use utterances to express obligation.			✗			
18	E5.7.S4. Students will be able to state the date of an event.			✗			
19	E5.7.S5. Students will be able to express and respond to thanks.		✗				
20	E5.8.S1. Students will be able to make suggestions for a limited number of activities			✗			
21	E5.8.S2. Students will be able to accept or refuse suggestions in a simple way.		✗				
22	E5.8.S3. Students will be able to give simple personal information.			✗			
23	E5.8.S4. Students will be able to ask for clarification by asking the speaker to repeat what has been said.			✗			
24	E5.9.S1. Students will be able to talk about what people/animals are doing at the moment.			✗			
25	E5.9.S2. Students will be able to ask for permission.			✗			
26	E5.9.S3. Students will be able to use simple utterances to describe what other people are doing at the moment.			✗			
27	E5.10.S1. Students will be able to describe the events in a festival in a simple way.		✗				

Grafik 3: 5. Sınıf İngilizce Dersi Konuşma Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

Tablo 3'te görüldüğü gibi konuşma kazanımlarının fiil kökleri dinleme kazanımlarıninkine orana çeşitlilik göstermektedir. Kazanımlar use (kullanmak), talk (konuşmak), ask (sormak), express (ifade etmek), name (adlandırmak), accept and refuse (kabul etmek ve reddetmek), describe (tanımlamak), give (vermek), make (yapmak), state (belirtmek) ve tell (söylemek) şeklindedir.

Grafik 3 incelendiğinde konuşma kazanımlarının %78'i uygulama, % 15'i anlama, %7'si hatırlama boyutunda yer almaktadır. Analiz, değerlendirme ve yaratma basamaklarında herhangi bir kazanıma yer verilmemiştir.

• 5. Sınıf İngilizce dersi okuma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?

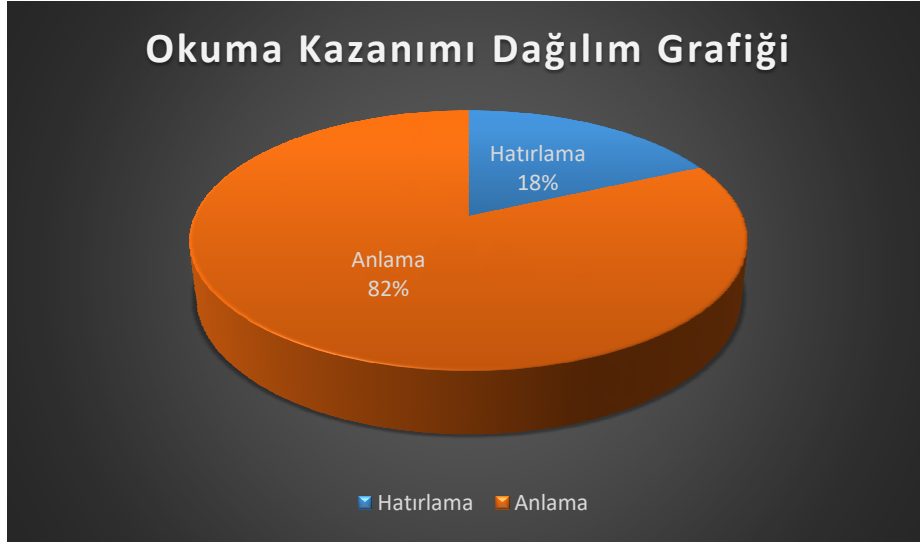
Toplamda 11 adet olan okuma kazanımları toplam kazanımın % 21.15' ini oluşturmaktadır. 5. Sınıf İngilizce dersi okuma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 4: 5. Sınıf İngilizce Dersi Konuşma Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz	Değerlendirme	Yaratma
1 E5.1.R1. Students will be able to read Picture stories, conversations and cartoons about personal information.	✗					
2 E5.1.R2. Students will be able to read their timetable for their lessons.	✗					
3 E5.2.R1. Students will be able to understand information about important places.		✗				
4 E5.3.R1. Students will be able to follow a simple story with visual aids.		✗				
5 E5.4.R1. Students will be able to understand short and simple written texts about Daily routines		✗				
6 E5.5.R1. Students will be able to understand short and simple texts about illnesses, needs and feelings.		✗				
7 E5.6.R1. Students will be able to understand phrases and simple sentences on posters and advertisements about movies and movie characters		✗				
8 E5.7.R1. Students will be able to understand short texts with visual aids, such as cartoons, posters and birthday cards		✗				
9 E5.8.R1. Students will be able to understand simple texts about sports activities		✗				
10 E5.9.R1. Students will be able to understand short and simple texts about what people/animals are doing at the moment.		✗				
11 E5.10.R1. Students will be able to understand visually supported short texts about festivals around the world.		✗				

Grafik 4: 5. Sınıf İngilizce Dersi Konuşma Kazanımlarının Bilişsel Düzeyler Açısından Genel Dağılımı

Tablo 4'te görüldüğü gibi okuma kazanımlarının fiil kökleri neredeyse hiç çeşitlilik göstermemektedir. Kazanımlar understand (anlama) ve read (okuma) şeklindedir. Toplam 11 kazanımın % 18.18' i hatırlama, %81.82' si anlama şeklindedir.

Grafik 4 incelendiğinde okuma kazanımlarının %82'si anlama, %18'i hatırlama boyutunda yer almaktadır. Uygulama, analiz, değerlendirme ve yaratma basamaklarına ait herhangi bir kazanıma yer verilmemiştir.

- 5. Sınıf İngilizce dersi yazma kazanımlarının bilişsel düzeylerinin dağılımı ne yöndedir?

5. sınıf İngilizce dersi öğretim programı incelendiğinde programda yazma kazanımına yer verilmediği görülmüştür. Yazma kazanımına programda yer verilmemesinin amacı öğrencilere bir dili kullanırken vazgeçilemez unsurlar olan konuşma ve dinleme becerilerini öğretmek olmalıdır. Çünkü bir dili gerçek yaşamda kullanabilmek en temel ve özen gösterilmesi gereken hedeftir.

Tartışma ve Sonuç

İnsan yaşadığı, büyüdüğü, varlığını devam ettirdiği toplumun kültürel yapısını, olgularını, bilgi birikimlerini ve tecrübelerini o toplumun dilini edinerek kazanır. Kendinden farklı toplumların kültürel birikim ve bilgileri ile o toplumlarda yaşayan insanların özelliklerini ise ancak onlara ait dillere hakim olarak öğrenebilir. Geçmişten günümüze kültürün temel aktarıcısı dil sayesinde uluslararası düzeyde iletişim kurabilir ve bilgi paylaşımını yapabilir (Özer & Korkmaz, 2016). Bu yüzden yabancı dil bilmek günümüz dünyasında lüks değil, bir gereklilik haline gelmiştir.

Eğitim öğretim programları da uluslararası bir ihtiyaç olan yabancı dil bilme ihtiyacını karşılayabilmeye yönelik çalışmalarını gün geçtikçe arttırmakta ve yoğunlaştırmaktadır. Eğitimin amacı toplumdaki bireyleri eğitim ve öğretim yoluyla eğiterek günümüz toplumuna hazır haline getirmektir (Demirel, 2019). Programlar toplumların sürekli değişmesi sonucunda bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek adına kapsamlı bir çalışmayla yürütülmektedir. Bu yüzden eğitim öğretim programlarının katı olmayan, değişebilen, öğrenenin aktif katılımını esas alan, keskin kurallar etrafında toplanarak değil de çerçeve özelliği taşımasına özen gösterilmeli, öğretmenlerin de programın uygulamasında söz sahibi olabilmelerine ve uygun görmedikleri kısımlarda kendi şartları doğrultusunda programda değişiklik yapabilmelerine imkan tanınması gerekmektedir (Merter, Kartal, & Çağlar, 2012).

Dil öğrenebilmenin önemli bir ölçütü o dile maruz kalmaktır. İngilizceyi ülkemizde okullarda bir ders olan yabancı dil olarak öğrettiğimiz düşünülürse bu maruz bırakma okullardaki birkaç saatlik çalışma ile sınırlı kalmaktadır (Onursal, 2019). Bu da dil öğrenimi üzerinde bir engel olmaktadır. 5. Sınıf İngilizce dersi öğretim programının kazanımları incelendiğinde bu durumu telafi edebilmek adına programların içeriklerinde dil öğrenmede odak noktası olarak iletişimi temel alan belli başlı değişiklikler yapılmalıdır.

5. sınıf İngilizce dersi öğretim programı kazanımları teker teker incelendiğinde kazanımların Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre daha alt basamaklar olarak nitelenen hatırlama, anlama ve uygulama

basamaklarında kazanımlara yer verildiği belirlenirken, öğrencilerin üst biliş düşünme becerilerini geliştiren analiz, değerlendirme ve yaratma basamaklarında dört temel beceri için herhangi bir kazanımın yer almadığı görülmüştür. Koç'a (2007) göre bilgi düzeyindeki öğrenmelerin gerçekleşmesi kavramları ezberleyerek gerçekleşmektedir. Bazı eşyaların, nesnelerin, hayvanların vs. isimlerini söyleyebilme, kavramların tanımlarını yapabilme gibi buna durumları örnek olarak verebiliriz (Gündüz, 2009). Bu demektir ki dil öğrenme gerçekleşirken hafızalarda kalıcılığı en az olan ezber yöntemine ağırlık verilmekte ve sonuç olarak da öğrenmeden istenen fayda sağlanamamaktadır.

Literatürde İngilizce dersi programının kazanımlarına yönelik yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamış fakat İngilizce dersi sınav sorularının incelendiği çalışmalar göz önüne alındığında benzer bulgulara rastlandığı görülmüş ve İngilizce dersi sınav sorularının da 5. Sınıf öğretim programında olduğu gibi bilgi düzeyinde yoğunlaştığı sonucuna varılmıştır (Demirci & Gökdeniz, 2020; Gökler, Aypay & Arı, 2012). 5. Sınıf İngilizce dersi öğretim programının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre alt basamaklardaki kazanımlara ağırlık vermesi öğrencilerin yaratıcı olma, eleştirel düşünme, iletişim kurabilme ve çok yönlü çıkarım yapabilme gibi becerilerini göz ardı ettiği sonucunu doğurmuştur.

Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde (Karagöl, 2020; Aktan, 2019; Ayyıldız, Aydın ve Nakiboğlu, 2019; Kuzu, Çil ve Şimşek, 2019; Aslan ve Atik, 2018; Aslan Efe ve Efe, 2018; Avşar ve Mete, 2018; İlhan ve Gülersoy, 2018; Çelik, Kul ve Çalık Uzun, 2018; Cangüven, Öz, Binzet ve Avcı, 2017; Güven ve Aydın, 2017; Kızılaslan, Sözbilir ve Zorluoğlu, 2016; Özdemir, Altıok ve Baki, 2015; Zorluoğlu, Şahintürk ve Bağrıyanık, 2013) yaratma ve değerlendirme basamaklarındaki kazanımların oldukça az olduğu ve kazanımların genel olarak hatırlama, uygulama ve anlama basamaklarında yoğunlaştığı görülmektedir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda şu öneriler verilebilir:

- 5. Sınıf İngilizce dersi kazanımları daha çok dinleme ve konuşmayı hedef alan ve Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre üst düzey kazanımlar olan analiz, değerlendirme ve yaratmayı hedef alan şekilde düzenlenmelidir.
- 5. Sınıf İngilizce dersi kazanımları öğrencilerin yabancı dili günlük yaşamda kullanmalarına imkan tanıyacak nitelikte olmalıdır.
- 5. Sınıf İngilizce dersi kazanımları öğrencilerin öz- düzenleme ve bilişüstü becerilerine önem verecek şekilde düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin aktif katılımını esas alan kazanımlara yer verilmeli ve Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine göre daha alt basamaklarda yer alan hatırlama ve anlama düzeyindeki kazanımlar minimum düzeyde tutulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçay, B. , Akçay, H. ve Kahramanoğlu, E. (2017). Ortaokul Fen Bilimleri Ders Kitaplarının Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 521 - 549.
- Aktan, O. (2019). İlkokul Matematik Öğretim Programı Dersi Kazanımlarının Yenilenen Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Altıparmak, K. ve Palabıyık, E. (2019). 1-8. Sınıf Kesirler, Kesirlerle işlemler ve Ondalık Gösterim Alt Öğrenme Alanlarına Ait Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi. *Elementary Education Online*, 158-173.
- Arı, A. (2011). Bloom'un Gözden Geçirilmiş Bilişsel Alan Taksonomisinin Türkiye'de ve Uluslararası Alanda Kabul Görme Durumu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 749-772.
- Arseven, A. , Şimşek, U. , & Güden, M. (2016). Coğrafya dersi yazılı sınav sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre analizi. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 243 - 258.
- Aslan, M., Atik, U. (2018). 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 528-547.
- Aslan Efe, H. ve Efe, R. (2018). 9. sınıf biyoloji dersi öğretim programındaki kazanımların yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre karşılaştırılması: 2013, 2017 ve 2018 yılları. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*. 7 (3), 1-10.
- Avşar, G. ve Mete, F. (2018). Türkçe Öğretim Programlarında Kullanılan Fiillerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Sınıflandırılması. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 6, 75-87.
- Aydoğan, A. , Aslan Efe, H. ve Efe, R. (2018). 12. Sınıf Biyoloji Dersi 2017 ve 2018 Programları Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre Karşılaştırılması. *International Social Sciences and Education Conference* (pp. 167-177). Diyarbakır: International Engineering, Science & Education Group.
- Ayvacı, H. Ş. , Yamak, S. ve Duru, M. K. (2018). 2016 LYS ve YGS Fizik Sorularının Bloom Taksonomisi ve Öğretim Programında Yer Alan Kazanımlar Açısından Analizi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 798-832.
- Ayyıldız, Y. , Aydın, A. ve Nakiboğlu, C. (2019). 2018 yılı ortaöğretim Kimya dersi öğretim programı kazanımlarının orjinal ve yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 340-376.
- Bağcı, B. (2004). Ortaöğretim Kurumlarında İngilizce Öğretimine İlişkin Öğrenci Tutumları (Gaziantep İli Örneği). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya.
- Başol, G. , Balgalmış, E. , Karlı, M. G. ve Öz, F. B. (2016). TEOG sınavı matematik sorularının MEB kazanımlarına, TIMSS seviyelerine ve Yenilenen Bloom Taksonomisine göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 5945-5967.

- Biber, A. Ç., & Tuna, A. (2017). Ortaokul Matematik Kitaplarındaki Öğrenme Alanları ve Bloom Taksonomisine Göre Karşılaştırmalı Analizi. *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 161-174.
- Bowen, G. (2009). Document Analysis as a Qualitative. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Büyükalın Filiz, S. ve Yıldırım, N. (2019). Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *Elementary Education Online*, 18(4), 550-1573.
- Büyükalın Filiz, S. ve Baysal, S. B. (2019). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 234-253.
- Cangüven, H. D., Öz, O., Binzet, G. ve Avcı, G. (2017). Milli Eğitim Bakanlığı 2017 Fen Bilimleri Taslak Programının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *International Journal Of Eurasian Education And Culture*, 62-80.
- Coşkun Demirpolat, B. (2015). Türkiye'nin Yabancı Dil Öğretimi ile İmtahani Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Analiz*(131), 7-18.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye'de Ana Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(21), 285-307.
- Çelik, S., Kul, Ü. ve Çalık Uzun, S. (2018). Ortaokul matematik dersi öğretim programındaki kazanımların yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 775-795.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: 76-77.
- Çil, O., Kuzu, O. ve Şimşek, A. S. (2019). 2018 Ortaöğretim Matematik Programının Revize Bloom Taksonomisine ve Programın Öğelerine Göre İncelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 16(1), 1402-1418.
- Çintaş Yıldız, D. (2015). Türkçe Dersi Sınav Sorularının Yeniden Yapılandırılan Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(2), 479-497.
- Danışmaz, Ö. (2019). *Lise Tarih dersi sınav sorularının Bloom Taksonomisi'nin bilişsel alan basamaklarına göre sınıflandırılması (Ortahisar Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.
- Demirci, C. ve Gökdeniz, M. (2020). TEOG Sınavı İngilizce Sorularının İngilizce Öğretim Programına Uygunluğu ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Sınıflandırılması. *Education Sciences*, 5(1), 1-10.
- Demirel, Ö. (2019). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirtaş, Z. ve Erdem, S. (2015). 5. Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programı: Güncellenen Programın Bir Önceki Programla Karşılaştırılması ve Programa İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2), 55-80.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2017). Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi, İfade Edilmesi ve Uygun İçeriğin Seçimi. A. Doğanay (Dü.) içinde, *Öğretim Yöntem ve Teknikleri* (s. 49). Ankara: Pegem Akademi.
- Durmuş, B. (2017). 4. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Bloom ve Revize Edilmiş Bloom Taksonomilerine Göre Değerlendirilmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 44-58.
- Durukan, E. ve Demir, E. (2017). 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin Bloom'un yenilenmiş taksonomisine göre sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1619-1629.
- Eroğlu, S. (2019). *6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin Altı Okuma-Anlama Soru ve Etkinliklerinin Güncellenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.
- Eroğlu, D. ve Sarar Kuzu, T. (2012). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Kazanımlarının ve Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 72-80.
- Eroğlu, D. ve Sarar Kuzu, T. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Dilbilgisi Kazanımlarının ve Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Başkent University Journal of Education*, 72-80.
- Ertürk, S. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Edge Akademi.
- Forehand, M. (2010). Bloom's Taxonomy. M. Orey (Dü.) içinde, *Global Text - Emerging Perspectives on Learning, Teaching and Technology*. Creative Commons Attribution 3.0 License.
- Gökler, Z. S., Aypay, A. ve Arı, A. (2012). İlköğretim İngilizce Dersi Hedefleri Kazanımları SBS Soruları ve Yazılı Sınav Sorularının Yeni Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 114-133.
- Gökulu, A. (2015). Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Yazılı Sınav Soruları ile TEOG Sınavlarında Sorulan Fen ve Teknoloji Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 434-446.
- Güleryüz, H. ve Erdoğan, İ. (2018). Orta Okul Fen Bilimleri Dersi Sınav Sorularının Bloom'un Bilişsel Alan Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi: Muş İli Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43-49.
- Gömleksiz, M. N. ve Elaldı, Ş. (2011). Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Yabancı Dil Öğretimi. *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(2), 443-454.
- Gündüz, Y. (2009). İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Fen ve Teknoloji Sorularının Ölçme Araçlarına ve Bloom'un Bilişsel Alan Taksonomisine Göre Analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 150-165.
- Güven, Ç. ve Aydın, A. (2017a). 8. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında Bulunan Soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin Bilişsel Süreç Boyutuna Göre İncelenmesi. *Journal of the Turkish Chemical Society, Section C: Chemical Education*, 2(1), 87-106.
- Güven, Ç. ve Aydın, A. (2017b). Yedinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi Bakımından Analizi ve Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 223 - 233.
- Haznedar, B. (2010). Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 747-755.
- İlhan, A. ve Gülersoy, A. E. (2018). 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 10-28.
- Kala, A. ve Çakır, M. (2016). 2013 Kamu personeli seçme sınavı biyoloji alan bilgisi sorularının biyoloji öğretmenliği alan bilgisi yeterliklerine ve yenilenmiş Bloom taksonomisine göre analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 243-260.
- Karagöl, E. (2020). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Güncel Türkçe Öğretim Programları. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 56-71.
- Karakaş Yıldırım, Ö. (2020). 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Yazma Etkinliklerinin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 315 - 325.
- Karaman, M. ve Bindak, R. (2017). İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Sınav Soruları ile TEOG Matematik Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre Analizi. *Current Research in Education*, 51-65.
- Karip, F. (2019). Görsel Sanatlar Dersi Ortaöğretim Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 185-206.
- Keleş, T. ve Karadeniz, M. H. (2015). 2006-2012 Yılları Arasında Yapılan ÖSS, YGS ve LYS Matematik ve Geometri Sorularının Bloom Taksonomisinin Bilişsel Süreç Boyutuna Göre İncelenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 532 - 552.

- Kızılaslan, A., Sözbilir, M. ve Zorluoğlu, S. L. (2016). Ortaöğretim Kimya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yapılandırılmış Bloom Taksonomisine Göre Analizi ve Değerlendirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10 (1), 260-279.
- Krathwohl, D. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory Into Practice*, 41(4).
- Kuzu, O., Çil, O. ve Şimşek, A. S. (2019). 2018 Matematik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- MEB. (2018). 5. Sınıf İngilizce Dersi Programı. *İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Merter, F., Kartal, Ş. ve Çağlar, İ. (2012). Ortaöğretim İngilizce Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(23), 43-58.
- MEB (2006). *Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği*. Mevzuat Bilgi Sistemi / E- Mevzuat: <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10352&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> adresinden alındı
- Mohammadi, E., Kiany, G. R., Samar, R. G., & Akbari, R. (2015). Appraising Pre-service EFL Teachers' Assessment in Language Testing Course Using Revised Bloom's Taxonomy. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 4(4).
- Onursal, İ. (2019). Yabancı Dil Öğretimi/ Öğreniminde Yaş Etkeni Üzerine Bir Değerlendirme. *Dil Dergisi*, 170(1), 40-53.
- Özcan, C. ve Kaptan, F. (2019). 2018 Yılı Fen Bilimleri Öğretim Programının Fen Bilimleri için Uyarlanmış Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2).
- Özdemir, M., Altuok, S. ve Baki, N. (2015). Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisine Göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Kazanımlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 363-375.
- Özer, B. ve Korkmaz, C. (2016). Yabancı Dil öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Unsurlar. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(67), 59-84.
- Sallabaş, M. E. ve Yılmaz, G. (2020). Türkçe Ders Kitabı'nda Bulunan Metin Altı Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 586-596.
- Seyratlı Özkan, E., Karataş, İ. H. ve Gülşen, C. (2016). Türkiye'de 2003-2013 Yılları Arasında Uygulanan Yabancı Dil Politikalarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 234-243.
- Sözcü, U. ve Aydınöz, D. (2019). 9. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 1-15.
- Şanlı, C. ve Pınar, A. (2017). Sosyal Bilgiler Dersi Sınav Sorularının Yenilenen Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Elementary Education Online*, 949-959.
- Şimşek, H. (2009). Methodical Problem in the Researches of Educational History. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42(1), 33-51.
- Toksoy, S. A. (2018). *Ortaöğretim 9., 10. ve 11. sınıf Kimya yazılı sınav sorularının Bloom Taksonomisi'ne göre analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Topçu, E. (2017). TEOG tarih sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 321 - 335.
- Tuğrul, B. (2002). Bloom 'un Taksonomik Süreçlerine Etkileşimci Taksonomi Açısından Bir Bakış. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 267-274.
- Tutkun, Ö. F. ve Okay, S. (2012). Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisi Üzerine Genel Bir Bakış. *Sakarya University Journal of Education*, 2(1).
- Tüm, G. (2016). 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metin önu ve sonu sorularının Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 731-748.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Uğraş, S. ve Aral, H. (2018). Ortaokul Beden Eğitimi Ders Programındaki Kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*, 33-46.
- Ulutaş, M. ve Kara, M. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma ve Dinleme Etkinliklerinin Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2198-2214.
- Uymaz, M. ve Çalışkan, H. (2019). Öğretmen Yapımı Sosyal Bilgiler Dersi Sınav Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 331-346
- Yakalı, D. (2016). *TEOG Sınavlarındaki Matematik Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi ve Öğretim Programına Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Yılmaz, A. ve Gazel, A. A. (2017). 4. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Derslerinde Sorulan Öğretmen Sorularının Bloom Taksonomisinin Bilişsel Alanına Göre İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 173-186.
- Yılmaz, T. ve İnce, M. (2019). Yabancı Dil Ağırlıklı Ortaokul 5. Sınıf Öğretim Programının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına ve Öz Yeterlik İnançlarına Etkisi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 169-179.
- Yolcu, H. H. (2019). İlkokul Öğretim Programı 3 ve 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Kazanımlarının Revize Edilmiş Bloom Taksonomisi Açısından Analizi ve Değerlendirilmesi. *Elementary Education Online*, 253-262.
- Zorluoğlu, S. L., Şahintürk, A. ve Bağrıyanık, K. E. (2017). 2013 Yılı Fen Bilimleri Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi ve Değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-15.
- Zorluoğlu, S. L., Olgun, M. ve Kızılaslan, A. (2020). Fen Bilimleri Dersi ile İlgili Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Yönelik Türkiye'de Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 23-32.
- Zorluoğlu, S. L., Kızılaslan, A. ve Sözbilir, M. (2016). Ortaöğretim Kimya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yapılandırılmış Bloom Taksonomisine Göre Analizi ve Değerlendirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* 10 (1), 260-279.